

Szórványosan megjelent értekezéseit, irodalmi felszólalásait mindig a mérséklet szelleme lengi át.

Az 1881/4. országgyűlésre a tatai kerület nagy szótöbbséggel képviselőjéül választotta meg Győry Elek függetlenségi párti ellenében.

Mint képviselő minden alkalommal határozott ragaszkodást nyilvánított a kormány iránt, mert meggyőződése szerint Magyarországnak mire sincs inkább szüksége, mint állandó rendre, melyet csak állandó erős kormány képes létrehozni s mert misem ártott az országnak annyit, mint a folytonos kormányválságok és az azokkal járó örökös experimentatio.

Az elmúlt országgyűlési szak alatt kétszer szólalt fel, először a buda-szőnyi vasut érdekében; másodízben a görögnyelvnek a gymnasiumokban megtartása mellett, mely alkalommal megrótta és visszautasította Éles Henriknek a biblia tanítási módszerére, és Gury erkölcstani könyvére tett nyilatkozatait. A ház mindkét alkalommal figyelmesen hallgatta végig a komoly, higgadt szónokot.

A «Katholikus kérvények» tárgyalása alkalmával távol tartotta magát a nyilvános vitáktól, mert az azokból kifejlődni készülő erősebb elvi surlódásokat sokkal veszedelmesebbnek látta, mint azok, kik e vitákat minden áron provokálni kívánták. Ez ügy körüli eljárására vonatkozólag választó kerülete papságához egy magán jellegű, nem nyilvánosságra szánt, de indiscretio folytán nyilvánosságra hozott levelében bővebben kifejezte nézeteit és fejtegette a helyzetet, mely nyilatkozat sok félremagyarázás és megtámadásban részesült.

A jelen országgyűlésre választó kerülete újból bizalmával tisztelte meg. Rostaházy tagja a ház könyvtári bizottságának és tagja az orsz. közoktatási tanácsnak is.

'Sigmund Dezső.

'Sigmund Dezső született Maros-Bogáton, Maros-Tordamegyében 1844. augusztus 1-én. Atyja alsószentmihályfai 'Sigmund Elek, az erdélyrészi gyáripar egyik leghathatósb előmozdítója, anyja Lósádi Zudor Emilia gondos nevelésben részesítették, s tekintettel arra, hogy atyja jelentékeny iparvállalatoknak vetette meg alapját, fiát Kolozsvártt végzett öt gymnazialis osztály után, hogy jövő pályájának megfelelő kiképeztetést nyerjen, Bécsbe reáltanodábn küldte, hol egyszersmind a műegyetemen folytatta további tanulmányait.

Már 20 éves korában atyja mellett foglalt el helyet a gyakorlati pályán. 1873-ban fivérével «'Sigmund Testvérek» cég alatt atyjától a már akkor is terjedelmes iparvállalat vezetését átvette, és azt szakszerű vezetése által oda emelte, hogy e tekintetben az az erdélyi részekben első helyet foglal el.

Szesz, műmalom, sörgyártás és állattenyésztés és hizlalással összekötött mezőgazdaság képezik főbb ágait a vállalatoknak, melyek-

ben evenként 165,000 métermázsza kerül feldolgozás alá. Az évente termelt szesz 45,000 hectoliter, melynek egy része finomított alakban külföldre kerül eladásra.

E vállalat Kolozsvár kereskedelmi forgalmának egyik legtekintélyesebb részét képezi, 200 embernél többnek nyújt életmódot, kik közel 60,000 forint évi fizetést huznak.

De a mennyire magán vállalatainak emelésén törekedett, ép oly tevékeny részt vett, mindolyan közügyekben, melyek a mező-

gazdaság, ipar és kereskedelem fejlesztésére hivatvák.

Elnöke a kolozsvári ipar és kereskedelmi kamarának, a kereskedelmi körnek, a kolozsvári ipariskolák és ipartanmühelyek felügyelő bizottságának, alelnöke az erdélyi gazdasági egyesületi állatkiállítási szakosztályának, a felsőbb keres-

SIGMOND DEZSŐ.

kedelmi iskola felügyelő bizottságának, az erdélyrészi kézi ipar fejlesztő egyesületnek.

Az ő kezdeményezése folytán jöttek létre a kolozsvári áruraktarak, az ő és br. Bánffy Ádám közreműködése által létesült a kolozsvári évenként megtartandó tenyészállat-kiállítás, mely az erdélyi gazdák hazafias részvéte által támogatva, különösen hivatva van arra, hogy az erdélyi részek anyagi jóllétét a marhatenyésztés emelése által fejlessze.

Sigmond Dezső, magán életében, legtalálósabban e szavakkal jellemezhető: a munka és szorgalom példányképe. E tekintetben keresve sem találhatott volna jobb tanítót atyjánál, ki Ko-

lozsvártt, ez arisztokratikus hagyományokkal telt városban, első gyökerezettette meg az ipari és üzleti tevékenység szellemét.

És az atya se találhatott volna buzgóbb tanítványt fiánál, ki megmutatta, miként lehet a társadalmi előkelőséget a mindennapi munkássággal összeegyeztetni. «Főuraink, — mondja egy kolozsvári írotársunk — nagyobb birtokosaink csak a 'Sigmond-ház példájára kezdték őseik arisztokratikus hagyományait annyira levetkőzni, hogy most nem tartják szégyennek az üzleti dolgokkal való foglalkozást. A 'Sigmond-ház vitte be nálunk a demokratikus munkát az arisztokratikus tétlenségbe.»

Nagy része volt ebben 'Sigmond Dezsőnek, ki kora ifjúságában vette át atyja örökét, mi aztán szemmel láthatólag gyarapodott ügyes kezei között. Éjet-napot összetett s ma se lehet egy percig se dolog nélkül. Kiterjedt nagyipari üzletének teendői megoszlának ugyan közte és öccsére: 'Sigmond Ákos között: innen a «'Sigmond-testvérek;» cég; de ezekből a nehezebb részt: a külső teendők vezetését, Dezső magának tartotta fenn. Ákos az irodát és pénztárt vezeti.

'Sigmond Dezső ennél fogva folyvást jár-kél: most a szeszgyárnál, majd valamelyik malmánál, a másik percben már a sertés- és hizómarha-telepnél, végre a gabonaraktárnál látható. Napjai az utolsó percig be vannak osztva s ő pontosabban teljesíti föladatát egy óránál.

Üzletében az egész vidék munkásai összereglenek és kenyeret találnak. Gyára valóságos áldás a vidék napszámosaira nézve, kik, főleg télen, kétszeresen éreznék e nélkül az évszak viszontagságait. És 'Sigmond Dezsőnél jobb főnököt keresve sem találnának. Állandó munkásai között betegsegélyző egyletet szervezett; ezen kívül szorgalma és igyekezete szerint évenként mindenki külön jutalomban is részesül. A munkásokkal való érintkezésében egyszerű, bizalomkeltő: mindegyik úgy járul hozzá, mint egy atyához. És senki sem panasolja el baját a nélkül, hogy támogatást ne találja nála.

De munkásain kívül vannak üzletében hivatalnokok is. Ezeknek nem principálisa, hanem barátja, kik előtt előzékenysége, szívessege és áldozatkészsége mindig nyitva áll.

Csakis e körülmények fejtik meg nála azt, mit általában üzleti szerencsének szoktunk nevezni. Mert nem elég erre magának a tulajdonosnak fáradságot nem ismerő szorgalma. Közégeinek, alkalmazottjainak odaadó buzgalma is megkivántatik. Csak a kedvvel teljesített munkán van áldás. És 'Sigmond Dezső oly szellemet ápol alkalmazottjaiban, hogy ezek az alárendeltség viszonyai helyett úgy érzik magukat, mintha közkereseti társaságban volnának.

Ilyen Kolozsvár II-ik kerületének képviselője, mint üzletember.

Ezzel azonban még nem vivta volna ki annyira a közbizalmat, hogy már ifjan a honatyák diszes sorába emeljék. Ezt 'Sigmond Dezső, mint a közélet embere, fejt meg.

Kolozsvártt az utóbbi évtizedek alatt az ipari és üzleti tevé-

kenység egészséges szelleme kezdett megerősödni. A régi fejedelmi város, a multakon való merengést praktikusabb világnézlettel kezdte fölvaltani. E szellem ébresztése és megerősítésében nevezetes része van a 'Sigmond Dezső tevékenységének. Már ifjan, rohamosan hódította Kolozsvár társadalmi életében a tért. A praktikus tudományokban való alapos képzettsége; gazdag tapasztalatai; világos és eleven észjárása s a közdolgok iránt tanusított meleg érdeklődése és buzgalma nemsokára a közélet vezérkarába emelék, s jelenleg nincs valamire való egyesület és kör, melynek vezetésében vezérszerepe nem volna.

Mint szónokot, világos, folyékony és rokonszenves előadás jellemzik. Hangja erősebb és ércesebb, mint testalkata után gondolnók. Különös előnye, hogy a dolgokat mindig a leggyakorlatibb oldalukról fogja fel. A ház és hazánk közgazdasági ügyei e tekintetben mindenesetre jelentékeny erőt nyertek benne. Különösen e ciklusban, hol fontos közgazdasági kérdések kerülnek elintézés alá.

'Sigmond Dezsőt, mint a közélet emberét, leginkább jellemzi az, hogy soha sehol se toltta magát előtérbe; de a hová tehetségeinek és tulajdonainak elősmerése emelte, mindenütt emberül megállta helyét.

Képviselővé jun. 17-én választatott Kolozsvár II-ik kerületében; ellenfele Ugron Gábor volt, ki az ő 484 szavazatával szemben csak 319 szavazatot nyert.

Sváb Károly.

Sváb Károly született Csongrádon 1829-ben, apja jó módu, köztisztelet- és közbecsülésben álló kereskedő volt, s ő volt a zsidók közt talán a legelső, a ki nagyobb birtokon mint haszonbérlő gazdálkodott, minthogy már 1834-ben gróf Károlyi Istvántól egy nagyobb birtokrészt haszonbérelt és ez volt az indító ok is, hogy fiait mind gazdálkodóknak nevelte és így őtet is csak réaliskoláiba járatta, melyben Pesten végezte tanulmányait és már 1846-ban le is ment a haszonbéres birtokra, gyakorlatilag a gazdálkodást megtanulni.

1848 ott érte őt a pusztán, de ő sem maradhatott hátra a többi fiataloktól, a kik a hazának kívántak szolgálni s előbb mint nemzetőr, később mint önkénytes tett szolgálatokat, s hadnagyi ranggal Bene Lajos őrnagy, később ezredes mellett volt mint szárnysegéd alkalmazva és mint ilyen, több kisebb csatában vett részt a bán-ságban. A szabadságharc végeztével ismét visszavonult a gazdaságba és 1850-ben midőn a magyar-óvári gazdasági academia ujjá szervezve megnyílt, ott végezte a cursust, a honnan haza térve, egészen a gazdálkodásra adta magát, mely pályán oly jó anyagi sikert aratott, hogy a haszonbérlőből később földbirtokos lett.

1860-ig több haszonbéres birtokon gazdálkodott, a midőn Bé-